

Szegedi Ítéltábla
Bf.III.547/2015/9.

A Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Szegeden, 2015. október 27. napján tartott fellebbezési nyilvános ülés alapján meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az emberölés bűntettének kísérlete miatt **a vádlott** ellen indított büntetőügyben a **Szolnoki Törvényszék** 2015. július 3. napján kihirdetett **8.B.1057/2014/21.** számú ítéletét **m e g v á l t o z t a t j a** az alábbiak szerint:

A vádlott cselekményét testi sértés bűntettének [Btk. 164. § (1) bekezdése, (3) bekezdése, (8) bekezdés 1. fordulat] **minősíti.**

A szabadságvesztés és a közügyektől eltiltás tartamát 5 (öt) évre **enyhíti.**

Egyebekben az első fokú ítéletet **helybenhagyja.**

A vádlott által 2015. július 3. napjától 2015. október 27. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt is beszámítja a kiszabott szabadságvesztésbe.

Kötelezi a vádlottat a másodfokú eljárás során felmerült 35.000.- (harmincötezer) forint bűnügyi költség megfizetésére, külön felhívásra az állam javára.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S :

A törvényszék a vádlott bűnösségét emberölés bűntettének kísérletében [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés i) pont] mondta ki.

Ezért a vádlottat 10 év szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte, a szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani, és rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéről. A szabadságvesztésbe beszámította az előzetes fogvatartásban töltött időt. A vádlott szülői felügyeleti jogát az öt kiskorú gyermeke vonatkozásában megszüntette. Az elkövetés eszközét elkobozta, és rendelkezett a többi bűnjelről is, kötelezte a vádlottat a felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

A törvényszék ítélete ellen a vádlott és a védő fellebbezett, azonosan a büntetés súlyossága miatt, enyhítése érdekében.

A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség Bf.243/2015/3-II. számú átiratában a fellebbezéseket nem tartotta alaposaknak; álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ténybelileg és a jogkérdésekben egyaránt helyesen foglalt állást, leszámítva azt, hogy a Btk. 35. § (2) bekezdését alkalmazta, álláspontja szerint ugyanis sem a személyi, sem a tárgyi körülmények nem nyújtanak annak

alkalmazására alapot.

Ugyanakkor indítványt tett arra, hogy a másodfokú bíróság állapítsa meg a vádlott bűnösségét további 4 rb., a Btk. 208. § (1) bekezdésébe ütköző, aszerint minősülő és büntetendő kiskorú veszélyeztetésének büntetében és ehhez képest a büntetést tekintse halmazati büntetésnek, amit fegyházban rendeljen végrehajtani.

A további bűncselekményeket illetően rámutatott, hogy az irányadó tényállás szerint a vádlott gyak. sértett sérelmére elkövetett bűncselekménye során jelen volt valamennyi gyermeke, ezért a további gyermekek a testvérük ellen elkövetett élet elleni bűncselekményt az elkövetés helyének jellegére is figyelemmel valamennyien észlelhették. Így - a fellebbviteli főügyészségi álláspont szerint - a gyermekkorú sértett tekintetében a vádlott olyan súlyos, a kiskorúak nevelését, felügyeletét, illetően gondozását érintő kötelességszegést valósított meg, amellyel a kiskorúak erkölcsi és érzelmi fejlődését veszélyeztette. Emiatt a már ismertetett jogkövetkeztetés levonására tett indítványt.

A fellebbviteli főügyészség képviselője a nyilvános ülésen az írásbelivel egyezően tartotta fenn ugyan a fellebbezést, de azt a kiskorú veszélyeztetése büntette tekintetében akként módosította, hogy az három rendbeli, miután a vádbeli élet elleni bűncselekmény elkövetésének passzív alanya, a gyermekkorú sértett nem vonható a veszélyeztetett kiskorúak körébe a magasabb rendű jogtárgy sérelme miatt.

A védő a fellebbezési nyilvános ülésen az első fokú eljárás során eljáró védő által bejelentett fellebbezést azzal tartotta fenn, hogy álláspontja szerint a vádlott esetében még eshetőleges emberölési szándék sem volt megállapítható, figyelemmel a szubjektív és a szituációs elemekre. Álláspontja szerint a vádlott legfeljebb a súlyos testi sértés elkövetésével megvalósuló, életveszélyt okozó testi sértés büntettét, illetve gondatlanságból elkövetett emberölés kísérletét valósította meg. Ezért eltérő - enyhébb - minősítésre és ehhez képest a büntetés enyhítésére tett indítványt, kiemelve az enyhítő körülmények túlsúlyát. Másodlagosan is enyhítés irányában tartotta fenn a fellebbezést.

Az ítélet tábla a védő kiegészített fellebbezését, valamint - ehhez képest - a vádlott és a védő enyhítést célzó fellebbezését ítélte részben alaposnak, a fellebbviteli főügyészségnek a további három rendbeli kiskorú veszélyeztetése büntette megállapítását és e körben a bűnösség kimondását, valamint az ehhez kapcsolódó járulékos rendelkezések meghozatalát célzó indítványát nem.

A másodfokú bíróság a Be. 348. § (1) bekezdése alapján teljes körűen felülbírált az elsőfokú bíróság ítéletét függetlenül attól, hogy ki, milyen irányban fellebbezett. Ennek során megállapította, hogy a törvényszék a bizonyítást túlnyomórészt szabályosan, a szükséges és lehetséges körben folytatta le, aminek eredményeképpen megalapozott tényállást állapított meg.

A másodfokú bíróság elutasította a vádlottnak és védőjének újabb elmeorvos-szakértői vélemény beszerzését célzó indítványát, mert annak indokául csupán azt hozta fel a vádlott, hogy továbbra sem emlékszik a cselekmény elkövetésére (amnézia). Az elmeorvos-szakértők és a pszichológus szakértő a nyomozás során és az első fokú eljárásban egyaránt megnyugtatóan nyilatkoztak a vádlott beszámítási képességéről, kétség nem ébredt a másodfokú bíróságban sem.

Eljárási szabályt sértett az elsőfokú bíróság, amikor bizonyítékként figyelembe vette gyak. sértett nyomozási bíró előtt tett vallomását. A vallomásról felvett jegyzőkönyvből kiderül, hogy a nyomozási bíró elmulasztotta figyelmeztetni a gyermekkorú tanút a tanúvallomás megtagadásának jogára [Be. 82. § (1) bekezdés a) pontja szerinti abszolút mentesség] csupán az ún. relatív mentességi jogára figyelmeztette, amellyel a tanú nem élt és vallomást tett, mégpedig anyjára

terhelőt.

Ez a törvény ellenére beszerzett bizonyíték, amely a Be. 78. § (4) bekezdés 2. fordulata alapján nem vehető figyelembe. Ezért a másodfokú bíróság e vallomást kirekesztette a bizonyítékok köréből. Ezáltal azonban nem vált az első fokú tényállás megalapozatlanná, miután a többi bizonyíték, így gyk. (név) vallomása és az orvosszakértői vélemények megnyugtató bizonyítékkul szolgáltak, és azokat az elsőfokú bíróság helyesen mérlegelte.

A senki által nem támadott, megalapozott tényállás ezért irányadó volt a felülbírálat során.

A vádhatóság által benyújtott vádirat tényállásával a lényegét tekintve egyezően megállapított első fokú tényállás szerint a vádlott a tényállásbeli időben, helyen és körülmények között, indulati állapotban, a gyermekkorú sértettet egy ízben, közepes erővel, egy 7 cm pengehosszúságú, nála éppen kalács-szelés céljából tartott késsel hátba szúrta. A gyermekkorú sértett emiatt a tényállásban részletezett közvetlen életveszéllyel járó sérülést szenvedett.

Az elsőfokú bíróság a megalapozott tényállásból helyesen következtetett a vádlott bűnösségére, ám a bűncselekmény minősítése nem törvényes.

Tévedett az elsőfokú bíróság abban, hogy a vádlott cselekményét a már felhívott törvényhely szerinti emberölés büntette kísérletének minősítette.

Tévedése arra vezethető vissza, hogy nem vizsgálta kellő elmélyültséggel a bűncselekmény tárgyi és szubjektív elemeit, valamint a szituációs elemeket, és az elkövetés körülményeit.

A másodfokú bíróság mindenben egyetértett a védő indokolásával; a 7 cm pengehosszúságú kés kétségkívül alkalmas az élet kioltására, ám az emberölésre vonatkozó akár eshetőleges szándék levonására önmagában ebből nem lehet következtetni.

A Kúria 3/2013. BJE határozata ad kimerítő útmutatást az ítéldbíróknak abban, hogy az adott történeti tényállás elemeiből milyen esetekben lehet levonni a következtetést az ölési szándékra, s milyen esetekben nem (I./1. pont). A megadott szempontokat vizsgálva a másodfokú bíróság álláspontja az, hogy a vádlott által éppen kalács-szelés érdekében kézben tartott késsel, a gyermekek által keltett zsidaj és a gyermekkorú sértett rakoncátlan magatartása miatt, valamint amiatt, hogy 8. hónapban volt állapotos, olyan indulat-vezérelt, rögtönös, meg nem gondolt cselekvőseget fejtett ki, ami alapvetően nem a sértett életének kioltására irányult, még eshetőlegesen sem.

Ebben a körben nem lehet figyelmen kívül hagyni a vádlottnak azt a következetes nyilatkozatát, mely szerint ő csupán "bántani akarta (gyk. sértett nevének becézett formája)-t". Ennek konzekvens hangoztatása ugyancsak nem az élet kioltására irányuló eshetőleges szándék megállapítására ad alapot.

A vádlott elmeállapota ugyan teljesnek és épnek minősíthető - tehát ép lélektani alapon alakult ki a cselekvési akarat és maga a cselekvés - ám ezek kialakulásában nem hagyható figyelmen kívül a vádlott előrehaladott állapotosságára figyelemmel - a köztapasztalat alapján mondható, hogy - fennállott egyfajta feszültebb idegállapota.

Annak ellenére állítható mindez, hogy pszichopátiáját az elmeorvos-szakértők megállapították ám sem ők, sem pedig a pszichológus szakértő nem mutatott ki olyan körülményt, ami az elkövetést

megkönnyíthette (Kúriai BKv. 56. 4. pont utolsó mondata), és az elmeorvos-szakértők véleménye szerint a vádlott beszámítási képessége is teljes volt az elkövetéskor.

A felhívott jogegységi határozat által felsorolt és számba-veendő elkövetési körülményeket vizsgálva az ítélőtábla úgy vélte, hogy a vádlott kezében tartott kés pengéjének hossza, az egyszeri szúrás, a sértett gyengébb fizikai felépítése (kisgyermeki testi adottságok), az alkalmazott legfeljebb közepes erejű szúrás, az ép lélektani alapon kialakult, de a terhesség miatt feszültebb idegi állapot és a vádlott testbántalmazási szándékát tükröző kijelentése nem ad alapot akár eshetőleges ölési szándék megállapítására sem.

Valamennyi elkövetési elemet, és a szituáció jellegzetességeit alapul véve tehát a másodfokú bíróság álláspontja a védelemmel egyező; nem vonható le megalapozott következtetés arra, hogy a vádlott belenyugodott volna annak bekövetkeztébe, hogy a késsel hátba, közepes erővel leadott szúrás eredményeképpen gyermeke akár meg is halhat.

Ezzel szemben levonható a következtetés arra, hogy testi sértési szándéka egyenes volt és tudatában fel kellett merülnie az életveszélyes sérülés létrejötte lehetőségének, ám azt azért nem látta előre, mert a tőle elvárható figyelmet, illetve körütekintést elmulasztotta [hanyag gondatlanság; Btk. 8. § 2.fordulata].

A gondatlanságból elkövetett emberölés vétségének kísérlete tekintetében a védelmi álláspont ehhez képest sem volt osztható.

Mindebből következik, hogy a vádlott által elkövetett bűncselekmény helyesen a Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés és (8) bekezdés 1. fordulata szerint minősül és bűnösségének formája az ún. vegyes bűnösség, azaz a testi sértés egyenes szándékú, az életveszélyes eredményre pedig a már felhívott törvényhely szerinti hanyag gondatlanság terjedt ki.

Ami a módosított fellebbviteli főügyészrségi indítványt illeti, azt az alábbiak miatt nem osztotta az ítélőtábla.

A fellebbviteli főügyészrség által indítványozott bűncselekményben való bűnössége megállapítására az ítélőtábla álláspontja szerint kizárólag abban az esetben kerülhetett volna sor, amennyiben ebben a tekintetben a vádhatóság törvényes vádat fogalmazott volna meg.

A törvényes vád alaki és tartalmi kellékeire az 1/2007. BKv-ben írtak szerint a Be. 2. § (2) bekezdése az irányadó.

A vádirat nem tartalmazta annak részletes leírását, hogy a vádlott a konkrétan vád tárgyává tett cselekmény elkövetésével, ami egyébként nyilvánvalóan gondozási, nevelési kötelezettségének súlyos megszegése, ténylegesen veszélyeztette volna a sértetten kívüli, további három kiskorú értelmi, illetve érzelmi fejlődését. Ez viszont a bűncselekménynek eredménye, amelynek leírásával a vádirat adós maradt, és nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a Be. ún. Nagy kommentárja (Wolters Kluwer kiadó DVD-n és online) ugyancsak szilárd álláspontot foglalt el a törvényes vád tartalmi kellékeit illetően. Az említett kommentár jogdogmatikai állásfoglalása nem hagy kétséget afelől, hogy a törvényes vádnak minimálisan tartalmaznia kell a megvádolni kívánt személy konkrét cselekvőségére vonatkozó történeti tényeket. Ezek között a bűncselekmény eredménye is szerepel, amelynek leírását a vád tehát nem tartalmazta. Összességében is csupán arra lehet következtetni a vádirati tényállásból hogy a (név) nevű gyermek nyilvánvalóan észlelte, hogy mi történt, a másik két gyermek viszont már nem biztos, erre a nyomozás ki sem terjedt.

A vádiratot szerkesztő, illetve a tárgyaláson jelenlévő ügyésznek kifejezetten vád tárgyává kellett volna tennie azt, hogy mindhárom gyermek észlelte a történeteket és emiatt nem közvetlenül, hanem áttételesen érzelmi fejlődésük veszélyeztetése kialakult, ezt azonban nem tette. A törvényes vád követelményeinek akkor felelt volna meg az ügyész vádja, ha a tényállást a most leírtak szerint rögzítette volna.

Az ítélet tábla álláspontja szerint a másodfokú eljárásban utóbb, mintegy vád tárgyává tenni súlyos beszámítású, több rendbeli bűncselekményeket ilyen módon nem lehet, mert az ténylegesen sérti a törvényes vádra és a védelvre vonatkozó garanciális jellegű eljárási szabályokat egyaránt. Ezért nem teljesítette a fellebbviteli főügyészség indítványát.

Az enyhébb minősítésre is tekintettel a bűnösségi körülmények helyesbítésre, illetve kiegészítésre szorultak.

Nem értékelte enyhítőként az ítélet tábla a részbeni, nyomozás során tett beismerő vallomást, mert az nem párosult a bűnösség elismerésével (Bkv.56.,11. pont), és a minősítési eltérésre figyelemmel a bűnösségi alakzatot alapul véve nem enyhítő az eshetőleges szándék, valamint a kísérlet sem. Ugyanakkor további enyhítőként értékelte a másodfokú bíróság azt, hogy az életveszélyes eredményre a vádlott hanyag gondatlansága terjedt ki és a vádlott az elkövetéskor 8 hónapos terhes volt.

Az enyhébb minősítés és a bűnösségi körülmények változása miatt az elsőfokú bíróság által nem jogerősen kiszabott büntetés törvénysértővé vált. Ezért az lényeges enyhítésre szorult; a másodfokú bíróság úgy ítélte, hogy az első büntető vádlott esetében a bűncselekményre megállapított középértékben meghatározott tartam elegendő a büntetési célok eléréséhez, annál enyhébb tartam viszont már veszélyeztetné a büntetés célját.

A közügyektől eltiltás esetében a bűncselekmény jellegére, tárgyi súlyára és a vádlott személyében rejlő társadalomra veszélyességre volt figyelemmel.

Ezért a szabadságvesztés és a közügyektől eltiltás mellékbüntetés mértékét egyaránt enyhítette.

A Btk. 35. § (2) bekezdésére utalást mellőzte a másodfokú bíróság, miután a megváltoztatott minősítés miatt annak alkalmazására már nem volt szükség.

A szülői felügyeleti jog megszüntetésére vonatkozó szabályokat törvényesen alkalmazta az első fokú bíróság, de az helyesen az 1952. évi IV. törvény (Csjt.) 88. § (1) bekezdés a) [gyk. sértetlen kívüli gyermekek] és c) pontján [gyk. sértett] alapul, mert az alkalmazandó polgári jogi anyagi szabályok az elkövetéskori törvényhez igazodnak.

A kifejtettekből következik, hogy a vádlott és védő által enyhítésért, illetve a védő által enyhébb minősítés érdekében bejelentett fellebbezések eredményre vezettek, a fellebbviteli főügyészség indítványát viszont nem ítélte teljesíthetőnek a másodfokú bíróság.

Ezért az első fokú ítéletet a Be. 372. § (1) bekezdése alapján az írtak szerint megváltoztatta, egyebekben pedig a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

A további előzetes letartóztatásnak a szabadságvesztésbe való beszámítása a Btk. 92. § (1) és (2) bekezdésén alapul.

A másodfokú bíróság a Be. 381. § (1) bekezdése és 338. § (1) bekezdése alapján kötelezte a

vádlottat a kirendelt védelmével a másodfokú eljárásban felmerült bünygyi költség viselésére.

Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 386. §-a zárja ki.

Szeged, 2015. október 27.

Dr. Hegedűs István s. k.
a tanács elnöke

Dr. Katona Tibor s. k.
a tanács tagja, előadó

Dr. Nikula Valéria s. k.
a tanács tagja

A Szegedi Ítéltábla a Bf.III.547/2015/9. számú ítélete és a Szolnoki Törvényszék 8.B.1057/2014/21. számú ítéletének a jelen ítélettel meg nem változtatott része a mai napon jogerős és végrehajtható.

Szeged, 2015. október 27.

Dr. Hegedűs István s. k.
a tanács elnöke